რედაქცია

[...]ულონის პროსპექტზე, ი. მუხრანსკის სახლებ-[...] ქვემოთ

ხელის-მოწერა

[...] თფილისში „დროების“ რედაქციაში, ქუ-[...] ჭილაძის (ვერარდის) წიგნის მაღაზიაში. გარეშე [...] მოსწერთ ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редак-[...] „Дроэба“.

„დროების“ ფასი:

[...] წლისა . . . 9 მან. | სამის თვისა . . . 3 მან.

[...] თვისა . . . 5 მან. | ერთის თვისა . . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

დიდი ასოებით, ასოზე 1 კაპ., ასო მოტეხილი [...] ასოზე ნახევარი კაპ., ჩვეულებრივის ასოით წვრილზე [...].

თუ ხელნაწერები მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდავ წერილს რედაქცია უკანვე არ დაუბრუნებს ავტორს.

განცხადებანი მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვ ენებზედ.

ქუთაისში განცხადება მიიღება ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ დირს ერთი შაური.

შაბათს, 15 მაისს

არწრუნის თეატრში იქნება

9 მაისიდამ გადადებული

კონცერტი

[...]ის მომღერალის და არტისტის

ფ. ქორიძისა

მონაწილეობას მიიღებენ: ფორტეპიანოს დამკვრელი ო. დ. დავიდოვი-[...], კესტნერი, ტორიანი და სხვანი.

[...]ითონ კონცერტანტი ბ. ფ. ქორიძე, სხვათა შორის, ქართულ სიმღერებს იმღერებს ფორტეპიანოსა და [...]ურის აკომპანიმენტით და აგრეთ-[...] სომხურ „ანი ქაღაქ“-ს.

[...]ილეთები ისყიდება თეატრის კასსაში. [...]ასი ადგილებისა ჩვეულებრივი.

გამოვიდა №-1 სომხურ ჟურნალისა

„ბორც“

ხელის-მოწერა მიიღება შავერდოვ-[...]ს გაზეთის სააგენტოში.

[...]ლიური ფასი ჟურნალისა 8 მან., [...] წიგნისა—1 მან. (2—1)

[...]წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ მმართველობა [...]უწყებს ამ საზოგადოების წევრთ, [...]მ 23 მაისს იქმნება საერთო კრე-[...].

[...]ანიხილება შემდეგი საგნები:

1) მოსმენა და დამტკიცება საზოგადოების წარსულის წლის საქმეთ-[...]რმოებისა.

2) მოსმენა და დამტკიცება ხარჯთა-[...]რიცხვის სიისა მომავალ წლისთვის.

3) ამორჩევა მმართველობის წევრ-[...]. (5—1)

ტელეგრამმა

(„სამხრეთ-რუსის ტელეგრაფის სააგენტოსი“)

[პ]ეტერბურღი, 12 მაისს. „მმართებლობის მოამბეში“ დაბეჭდილია რუსეთსა და სპარსეთს შორის შეკრულს და ორივე მხრისაგან ხელ-მოწერილი პირობა სამზღვრების თაობა-[...].

[გ]ამოვიდა უმაღლესი ბრძანება, [რ]ომლის ძალითაც ებრაელებს დღეი-[...] აღეკრძალებათ ქალაქებსა და და-[...] გარეთ დასახლება; აღეკრძალე-[...] თავის სახელობაზედ ნასყიდობის, [...]ავნობის (ზაკლადნოის) წერილის [...]ეთება, ქალაქ გარეშე მამულების [...]რის აღება, ქრისტიანების უქმ [დღ]ეებში გაჩერობა. ამასთანავე მთავ-[...] აცხადებს, რომ ვინც ურიას [...]მე შეურაცხყოფას მიაყენებს, და-[...]ულად არ დარჩებათ.

გრენადერის კორპუსის კამანდირად დენ. განეცკი დაინიშნა, მერვე კორპუსის კამანდირად—შეტროვი.

ბუშის საქმის გარდაწყვეტილება: ბუშს ჩამოერთმევა ყოველი ღირსება და ტომსკის გუბერნიაში გაიგზავნება დასასახლებლად; ანდრეევი—არხანგელსკის გუბერნიაში; შარფენოვი დაითხოვეს სამსახურიდამ და ამას გარდა იმან 200 მან. უნდა გადიხადოს.

პეტერბურღი, 13 მაისს. საპატიო თავმჯდომარეობა მოსკოვის გამოფენაზე დ. მ. მიხეილ ნიკოლოზის-ძემ იკისრა.

ადრინდელ იგუმენიას მიტროფანიას ნება მიეცა, გარდა სატახტო ქალაქებისა, სადაც ჰსურს, იქ იცხოვროს.

ხარკოვის რკინის გზის გორლოვკის სტანციასთან კინოვარის მადანი აღმოაჩინეს.

დაარსდა მოსამზადებელი კომიტეტი იმ არხეოლოგიურ კრებისათვის, რომელიც 1884 წელს იქნება ოდესაში.

გადაწყვეტილია, რომ მარიუპოლში ნავთ-სადგური უნდა გაკეთდეს.

ეკატერინოვის ქალაქის რჩევამ გარდაწყვიტა, რომ უქმ დღეებში სასმელების გაჩერობა მოსპობილი იქმნესო და საზოგადოდ უქმეებში გაჩერობა მხოლოდ ათი საათიდამ ორამდინ იყოსო.

წვრილი საგნები და მთავარი ჩვენი საქმე

(ქალებზედ გამართულ ბაასის გამო)

„ერი, დაცული გარეთითა უცხოთ ნათესავთაგან მფარველობითა, არის მარადის დამბადებელი. ერი, სწავასა მფლობელობასა შინა ქვეშე მესული, არის მონა-და-მონა მზაკვარი, დაცინებული, მასხარად აგდებული. ვითარცა დამკარგველი თვით მეფობისა, ჰკარგავს სულისა თვისისაცა საკუთარსა ძალასა და ღირსებასა. უძლური სულითა, ჰკარგავს სხეულისაცა ძალასა. ენა და მეტყველება მისი, მწიგნობა და მწიგნობრობა მოელება ერსა დამონებისა უცხოისა ნათესავისა ენითა და ჩვეულებითა“.

სოლომონ ლეონიძე.

„მეფე გიორგი მე-VIII-ის ცხოვრება“. თხზ. პლ. იოსელიანისა „ივერია“, 1880 წ. წიგნი III.

როცა ხალხის ცხოვრება ბუნებისგან განწესებულს კვალში არ არის ჩაყენებული და სხვა-და-სხვა მიზეზების წყალობით აწეწილ-დაწეწილია, მაშინ ხელ-მძღვანელი აზრის გამორკვევა და მთავარი სასურველი მიმართულების ამართვა შეადგენს ძნელს და წმინდა პოეტიურს მწერლობისა და მოწინავე საზოგადოებისა. . . . . . .

არც ერთს სფერაში ხალხის ცხოვრებისა არ მოიპოვება შედარებითი მეტ-ნაკლები სისრულე და სასურველი მსვლელობა საქმისა. რომლის მხარესაც აიღებთ ხალხის სულისა და ხორცის განვითარებისას, ყველგან წააწყდებით სამწუხარო მახინჯობას, შეუფერებლობას და უიმედო მდგომარეობას. აიღებთ ეკონომიურს მდგომარეობას, აიღებთ ლიტერატურას და მწერლობას, აიღებთ სკოლას, სარწმუნოებას, სამართლის წარმოებას და დასასრულს თვით ოჯახსაც, ამ ბურჯს საზოგადობრივი ცხოვრებისას,—თქვენ გული მოგეწამლებათ ერთისა და იგივე სანახაობათი. იქაც-და-იქაც, ერთგან და მეორეთგანაც რაღაც უჩინარი სენი ხრწნის და არღვევს ხალხის სულის ზრდასა და განვითარებას.

ეკონომიური მდგომარეობა ხალხისა დაცემულია, მიწა-წყალი გაუმიჯნელი და სამიწა-წყლო ურთიერთობა გამოურკვეველი; ლიტერატურა ძლივს ფეთქავს და საქველ-[მოქ]მედო დაწესებულებას უფრო წაავავს, რომელშიაც ორიოდე და სამიოდე ქირვეული ახალგაზდა წელებზე ფეხს იდგამს, თავის ვნებისა და ფსიხიურის ღონის გარდა, თვით ჯანსა და მცირეოდენს მატერიალურს ღონეს პირ-იქით მას ახმარებს და კიდევ მაინც მაგრა ფეხზე ვერ დაუყენებია; სწავლა ჩვენი საამურს სურათს არ წარმოადგენს; სარწმუნოება შექმნილია ფუჭ სამკაულად, უბრალო დამამშვენებელ წესთა აღსრულების გამომხატველად და სული, სული კი გამოჰსცლია, ცხოველება წართმევია, მის მოსამსახურეთ დაჰკარგვიათ შეძლება სწავლის და განსაკუთრებითი აღზრდის წყალობით, სამწყსოთან ცხოველის სიტყვის შემწეობით, სულიერი ერთიანობის გამტკიცებისათვის, მის სულში ცხოველმყოფელის სარწმუნოების შთაბერვისათვის; ხალხი სარწმუნებას მოკლებული და გახრწნილების გზაზე გაყენებული სამსაჯულო სფერაშიაც მოკლებულია ქვეყნიერს და მიწიერს სამართალს; დამცრველი რელიგიურ გრძნობებისა და რელიგიურ ჰეშმარიტებათა, ჰკარგავს სოციალურს და საზოგადობრივ გრძნობას სამსაჯულოს სიმახინჯით; ჩვენში მსაჯულს არაფერი ესმის იმისა, ვისაც ასამართლებს, ჩვენში სამართალს ერიდებიან; ამისათვის ხალხი ჰკარგავს სიმართლის გრძნობას, კანონი და სჯული საზოგადობრივი ურთიერთობის, სამართლიანობისათვის დადგენილი, ირღვევა. და აქ რაღა ძოდელი ნინუა საჭირო, რომ სადაც კანონი ირღვევა, სჯული ჰკარგავს თავის სიმტკიცეს.....

ამ მდგომარეობაშივეა ოჯახი, რომელიც თამასუქს, დასაბამითს საფუძველ და სიმტკიცეს შეადგენს ერის ბედნიერებისათვის; ურომლისოთაც ერი ვერას ერობს, ხალხი წინ კი აღარ მიდის გადაშენების და გადაბირების გზას ეძლევა. იქ, სადაც ოჯახი აღარ არის, სადაც ოჯახი, როგორც ფოკუსი, ისე საერთო გამომხატველი აღარ არის ყოველივე ხალხის განსაკუთრებითი თვისებისა, ზნისა და ჩვეულებისა, ერთის სიტყვით, სადაც ოჯახი არა კონსერვატორობს და ძველს წესს არ მისდევს მაშინ, როდესაც ყოველივე ხელს უწყობს ხალხის გადაშენებისა და გადაბირების გზაზე სიარულისათვის, იქ ხალხის მდგომარეობა ფრიად საეჭო უნდა იყოს. როდესაც უცხო და მკაცრი სტიქიონი გრიგალივით მოუსრს ადენს ყოველსავე ისტორიულს, ურიცხვი ტანჯვით შეძენილს ენას, სარწმუნოებას, მწერლობას, სწავლას, ... და თუ გნებავსთ ლეჩაქსა და ზურნადაფსაც; იქ, ვ მბობთ, უკეთუ ოჯახი მაინც არა კონსერვატორობს ამ დროს, ოჯახის დედა-ბოძი ქალი მტკიცედ არ ალმერთებს მამა-პაპის წესებს და ეს წესები კულტად და სალოცავად არ გაუხდია, ... ხალხი მცირე ხნის განმავლობაში გადაშენდება, და გარდიქმნება სხვას უცხო ხალხის გასამდიდრებელს ეტნოგრაფიულს მასალად, როგორც იტყვის ზრადოვსკი და არა თუ გრადოვსკი, ათასი სხვანიც და მათ რიცხვში ბიგოც.

აქ არ შეგვიძლიან არ მოვიყვანოთ ერთი ადგილი ზრადოვსკის თხზულებიდამ, რომელიც ცხადათ ჰხატავს ზოგიერთა ერის განსხვავებულს მდგომარეობას:

„ისტორიის გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ იმ ერის თვით-არსებობითი კულტურული განვითარება, რომელიც შეუერთდა სხვა სახელმწიფოს, ჩერდება ხოლმე. ეროვნობა, რომელშიაც დაჰკარგა თავისი პოლი[ტ]იკური თვით არსებობა, ხდება სხვა ტომის რაღაცა . . . მასალად; იმას არ დაუკარგავს კიდევ ერთგვარი ეტნოგრაფიული მნიშვნელობა და ცოტაოდენ ენერგიით შეუძლიან დაიცვას თავისი ადგილობრივი თვითებ...

„მანამდის ის კი უნდა კმაყოფილდებოდეს. . . . . . . ადგილობრივ თვისებების შენახვით. მაგრამ ეს ერთობ სუსტი ნუგეშია იმ ხალხისათვის, რო-

მეღმაც იგრძნო განმაცხოველებელი ძალა წინ-სვლის სურვილისა... ადგილობრივ თვისებების შენახვა არის მოქმედება, განსაკუთრებით, კონსერვატორული...

„ადგილობრივი თვისება“ არის ყოველთვის წარსულის, ძველის დანარჩენი იმ წარსულის, რომელიც წუთობით ბერდება... სხვის მფლობელობაში მყოფი ეროვნობა, რომელსაც წილად რგებია მარტოდ-მარტო თავის თვისებათა დაცვა იძულებულია უარ-ჰყოს პროგრესი, რომელიც მოჰყავს სისრულეში მისთვის უცხო სახელმწიფოს... თუ უმაღლესი ცივილიზაციის მიღების სურვილი ძრიელია, ქვეშევრდომი ერი იძულებულია უარ-ჰყოს თავისი სახიერება, თვითება, უნდა გადიქცეს სხვა ერად, უნდა მიიღოს სხვა ერის ცივილიზაცია.

„მაგრამ ყველა ერს როდი შეუძლია ამ ნაირი მსხვერპლის მოტანა... ამ ნაირად, მაგალითებრ, სლავიანების მდგომარეობა ავსტრიის იმპერიაში. მფლობელ გერმანიელ ერთან შედარებით, სლავიანები არიან „ბარბაროსულ“ მდგომარეობაში, რომელნიც იძულებულნი არიან მიიღონ მაღალი კულტურა, ესე იგი უცხო ენა და უცხო ჩვეულებანი... მაგრამ ის, რასაც ეძახიან „სლავიანთა ბარბაროსობას“, არის ამ ტომის სახიერების თვისებებთა კრება, იმ თვისებათა, რომელთა დაცვა, რათაც უნდა დაუჯდეს იგი დაცვა ერის, აუცილებელი პირობაა მის ეროვნულ არსებობისა... და დაიცვას მან ეს თვისებანი.

მე გრძელი ამოწერა ბრადოვსკის თხზულებიდამ იმისთვის იყო საჭირო, რომ დავრწმუნებულიყავით, როგორ უნდა ვეკიდებოდეთ იმ განათლების მიღებას, რომელიც შემოდის ჩვენში და კიდევ მასთან დაგვენახა, რომ არამც თუ ვკონსერვატორობთ და ძველს წესებს ვაღმერთებთ ჩვენი ეროვნობის და ვინაობის დასაცველად, არამედ ერთად ერთს ჯერ ისევ ხელ-შეუხებელს თამასუქს ჩვენის ვინაობის დასაცველად ოჯახს და ქალს—ვაძლევთ ხელში იმ სწავლას, რომელიც ჩვენში შემოდის ყოველსავე, რასაც ეროვნობისა ნიშან-წყალი ატყვია.

განა ჩვენ შიშს საბუთი არა აქვს, განა ჩვენი ოჯახიც არ ეძლევა გადაბირებას და ქალი განათლების მიღების შემდეგ არ ჰკარგავს ქართველობას? ვინ არის ის ყოვლად-ბრმა, რომ შეეძლოს თქმა: ჩვენ . . . . ოჯახში ნატამალი სულიც არ იპოება უცხო სტიქიონის გავლენა ფართაშობისაო. სინამდვილე და ჩვენი ცხოვრება სულ სხვას გვეუბნება; ისეთი სიხარბით ეძლევა ჩვენი მაღალი და ესრედ წოდებული განათლებულის საზოგადოების მშვენიერი დედათა სქესი გადაბირებას, ისეთის სწორედ გაუგებარის სიმძაფით და ტრფიალებით შეჰხარის გადასხვაფერებას, თავის ეროვნობით სახიერების დაკარგვას, რომ დღეს ნამდვილ ქართულს ოჯახს სანთლითაც კი ვერ იპოვნი ამ საზოგადოების წრეში; ქალი აღარ არის ქართველი ქალი, აღარ არის ქართველი ქალი მამულის და ოჯახის ასული ბატონებო! . . . როგორი ქადაგებაა საჭირო ეხლა ქალების შესახებ: აკაკისებური და კეზელისებური, თუ ნაზაროვისებური: ემანციპაციაზედ, ქალების განათლებაზედ უცხოეთში და სხვ. და სხვ.

ეს წინა სიტყვაობა საჭიროთ დავინახე წინ წავგემძღვარებინა, ვიდრე ორიოდე შენიშვნას გამოვსთქვამდით იმ „შრომაში“ *) გამართულს ბაასის თაობაზედ 1) რომელიც შეეხება ქალების აღზრდას ჩვენში და რომელიც გამოწვეულ იქმნა ბ. კეზელის წერილით. კეზელს იქნება ჩემი გამოსარჩლება სრულიადაც არ ეჭირება და არც ამისთვის წავავლეთ კალამს ხელი. ჩემი სურვილია განვმარტო ის შეცდომა (недорозумѣніе) ანუ უკეთ ვსთქვათ, განვმარტო ის იდუმალი კავშირი ორ აზრთა შორის ბ. კეზელის სტატიაში, რომელმაც დაჰბადა ბაასი და რომლის მიუხვედრობამ გაჰხადა ბ. კეზელი ვითომ და ქალების განათლების და მათი მამაკაცებთან უფლების მიმართ გათანასწორების წინააღმდეგად, როგორც ჰგონია ბ. ნაზაროვს.

*) იხ. „შრომა“ №№ 10 და 15, 1882 წ..

ნამდვილ მართალია, რომ ბ. კეზელის კილო უკადრისი კილოა და მწერლობაში შეუსაბამო; მაგრამ ეს ჩვენც და თვით საქმესაც მცირედ შეეხება. წერილის აზრი ის არის, რომ ქალი უწინარეს ყოვლისა ოჯახის დედაბოძი უნდა იყვეს, „მისი გონიერი მამგებელი და რიგის მიმცემი, მტკიცე დამცველი და აღმზრდელი მაღალის ზნეობისა და ხასიათისა, მაშასადამე ღირსეული მეუღლე კაცისა...“

აქ ყველას ნება აქვს შემაყენოს და მითხრას, რომ ყველა მაგეებს ქალი მაშინ შეიძლებს, როცა იგი აღზრდილია, განათლებულია და ჭკუა-განთავისუფლებულია. და რაც უფრო უმაღლესი სწავლა მიუღია ქალს, მით უფრო გვარიანად შეასრულებს ჩამოთვლილს ვალდებულებათაო. ბატ. კეზელი კი წინააღმდეგია სწავლისა და მეტადრე უმაღლესი განათლებისა და ქალებს ურჩევს, რომ მათ „გამოირეკონ თავითად ოცნებანი ექიმობაზედ და პროფესორობაზედ, თუ უნდათ, რომ ღირსეულად ატარონ ქართველის ქალის ერთხელ-ქვეყანაზედ განთქმული სახელიო“. ეს წინააღმდეგობაა კეზელის წერილშიო, ეს „მოუნელებელი აზრი ტრიალებს იმის თავშიო“...

ჩვენის ფიქრით, აქ სრულებით წინააღმდეგობა არ გამოვა, თუ ჩავუფიქრდებით და გამოვირკვევთ, როგორია ჩვენში სწავლა და აღზრდა ქალებისა(?). ჩვენებური სწავლა სწავლა კი არ არის, რომელმაც უნდა აღზარდოს კაცია თუ ქალი საზოგა-
დოების სამსახურისათვის და ხალ
ცხოვრებაში სხივის და
ბის მოფენისათვის... არა, ჩვენებ
ეხლანდელი სწავლა სულ სხვა
ფუძეელზეა დამყარებული. . . . .

მაგრამ ეხლანდელს ჩვენს სწავლ
კიდევ ისეთი ყოვლად-შემძლებლობ
სახსარიც არა აქვს ჯერ მოგონილ
თუმცა იმედია, ისიც მოიგონოს, რო
კაცებზედ იმ ნაირივე გადაბირებ
გავლენა მოახდინოს, როგორც ქა
ლებზედ ახდენს, თუმცა კაცმა გამ
ტეხილი რომ თქვას, აქაც საკმაოდ შე
ვიცვალა ყოველივე ჩვენი. ზარნა ქალ
ბის ბუნება ისე სუსტია, მათი შინ
განი „მე“ ისე უძლურია და მასთა
წამბაძველობის და ყოველივე ახალ
შეთვისება, სწავლაა, წიგნია, წესებ
თუ მოდაა, ეს ახალი ისე ეადვილებ
რომ შრომა არ არის საჭირო
სრულებით გადაბირებისათვის.

თუ ეს მართალია, თუ ჩვენი
ლები შეიძლება გადაბირდნენ, გა
ჯიშდნენ, მაშინ, მშვიდობით ცოლ
და შვილო! თუ ოჯახში შევიდა გა
დაბირების სენი, თუ ოჯახშიც ამო
ვეთა დედა-ენა, როგორც ახლა ეხ
დავთ ვითომ-და-განათლებულ ოჯა
ხებში, ამოიკვეთება ყველა ისიც
ლე, რაც ჩვენს სახიერობას, ჩვენ
ზნეობის თვისებას შეადგენს.

მაშინ მარტო გლეხობა, რომელ
საც არა აქვს საშუალება განათლე
სა, დარჩება მტკიცე დამცველი ჩვე
ნის ვინაობისა.

აი ამ განმარტებით ჰქრება ის
თომ-და-წინააღმდეგობა, რომელ
ბ. კეზელის წერილში აღმოაჩინა ზო
გიერთმა პუბლიცისტმა.

ჩვენში რომ სწავლა ჩვენებუ
კონსერვატიულ . . . . .
. . ნიადაგზედ იყვეს დამყარებულ
ფიქრად აღარავის მოუვიდოდა ქალ
ბის ახლანდელის განათლების წინ
აღმდეგობა. მაშინ უცხო ქალაქებ
გამგზავრებულს ახალ-გაზდა ქალო

«დროების» ფელტონი, 15 მაისი.

მარია პალმერი *)

მსხვერპლი მართლ-მსაჯულებისა.

(ნათარგმნი მოთხრობა)

ბოლოს დაიწყო საქმე სამსჯავროში.

მისტრის ბუნტის საქმე იყო საგნათ ხალხის ლაპარაკისა. დაიწყეს ქუჩებში სხვა-და-სხვა ნაირი სიმღერეები, სავსე, მწუხარების გრძნობით, უბედურ მარიამ პალმერზედ; ცხადათ ჰსჩანდა, რომ დიდი და პატარა გულითად მონაწილეობას იღებდა იმ საქმეში და ებრალებოდათ მშვენიერი მარიამ.

სამსჯავროში წაუკითხეს მარიამს გამამტყუნებელი აქტი. წამოდგა საცოდავი მარიამ, მძიმეს ხმით იწყო ლაპარაკი და სიმართლე თავის თავისა, არა კისრულობდა დანაშაულობასა და ბოლოს ულალატა სულის და ფიზიკურმა ძალამ გადაჰკრა სიკვდილის ფერმა და მოუძლურებული დაეცა სკამზედ.

*) იხ. „დროება“ № 97.

საქმიდამ აღმოჩნდა, რომ იმ დილას დანიშნულს საათზედ მისული მერძევე, რომლისათვის მარიამს გაეღო კარები. მარიამ შესულა ქალბატონის საწოლში ფულის გამოსატანათ და იქიდამ დაბრუნებულა საშინელის ხმით ტირილით და მთელის სხეულის თრთოლით. პოლიციის ჩინოვნიკს ენახა ყველა გარეთგან შესავლელი კარები დაკეტილი და ექიმს, რომელსაც გაეშინჯა მისტრის ბუნტი, ეთქვა, რომ დაჭრილობა არის უთუოთ სასიკვდინეთ და დაჭრილია ძალიან ღონიერის ხელითაო. სახლიდამ წაღებული იყო რაოდენიმე ფული, ოქროს-საათები, სამკაული ბრილიანტებისა და კალათა სამსე სტოლის ვერცხლეულობითა.

დაკარგული ნივთები არ აღმოჩნდა მარიამის ოთახში და არც სხვაგან სადმე.

ეს ჩვენება თითქმის ამართლებდა საცოდავ მარიამს, მაგრამ სხვა ჩვენება ამას სიმართლეს არღვევდნენ, სახელდობ ისა, რომ იმ დროიდგან, როდესაც მისტრის ბუნტის სიკვდილი გაიგეს, სანამ პოლიციის ჩინოვნიკი მოსულიყო, თითქმის ნახევარ საათი გასულიყო და ამ დროს განმავალობაში თვალი არავის უდევნებია სახლის კარებისათვის.

მარიამ პალმერს ჰკითხეს ეთქვა რამ თავის გასამართლებელი საბუთები; მაგრამ უბედურს რა უნდა ეთქვა? სტიროდა და ჰფიცავდა ღმერთსა, რომ არა ვარ დამნაშავეო, არც ვიცი და ვერც გიჩვენებთ იმისთანა რამ კვალს, რომ აღმოჩნდეს დამნაშავე ამ საქმისაო.

შემდეგ ამისა წარმოსდგა მარიამის ადვოკატი. ის ამტკიცებდა პსიხოლოგიის კანონებით, რომ ამისთანა მშვიდს და კეთილ არსებას, როგორც მარიამს, ყოვლად შეუძლებელია მოუვიდეს აგრეთი ცელილება, რომ მოახდინოს კაცის-კვლაო. ფიქრად მოსატანი არ
არის ის აზრიო, რომ თუ ამისგა
არის ეს საქმე მომხდარიო, მაშ,
ჭველია, სხვას დააბრალებდაო. გარ
ამისა ეს ქალი ისეთი ნაზია, რომ
რე ძრიელ დაჭრა არ შეეძლო, ამ
თვის უნდოდა ღონიერი კაციო, რო
გორც ამბობს ექიმიო. მკვლელს ჰქ
ნია აზრი სახლის გაცარცვისა და
უცარცვავს კიდეცაო, მაგრამ მარია
სახლში არც ერთი გატანილი ნივთთ
განი არ აღმოჩნდაო; მაშა საღ
მკვლელი და გამცარცველი ერთი
იგივე პირი უნდა იყოსო და რადგა
ნაც ვერა ნივთი მარიამის სახლში
გამოჩნდა, მაშ ეს არ არის დამნაშ
ამ საქმეშიო. ადვოკატი გულით
სულით დარწმუნებული იყო მარია
სიმართლეზედ და ლაპარაკობდა
მშვენიერად, რომ ყველანი მოვიდ
ალტაცებაში.

მაგრამ პროკურორმა წინაალმ
ამისა მოახსენა მსაჯულებს მდგო
რეობა საქმისა; უჩვენა მდებარე
კარებისა, ფანჯარებისა, რომელ
აღმოჩნდნენ ჩვეულობისა მებრ

ვერას დააკლებდა ვერც ექიმობის სწავლა და ვერც სხვა რამე; მას, როგორც აქაურს ნიადაგზე აღზრდილს, მტკიცე კავშირი ექმნებოდა გამბული სამშობლო ქვეყანასთან და მარტო მის სამსახური ექმნებოდა ბოროტად და წმინდა გრძნობად გულში დამარხული. და თუმცა უკეთესი ექნებოდა, რომ მაღალი სასწავლებლები აქვე გვქონოდა გამართული, მაგრამ უამისოთაც როგორც იქნებოდა იოლათ წავიდოდით.

ამ ნაირსავე მდგომარეობაშია თვით ჩვენი სტუდენტობა. ვინ ამბობს, რომ იმას სწავლა არ ეჭირვებაო, ვინ არის იმ ჭკუასთან მწყრალი და თავის ქვეყნის ორგული, რომ ახალგაზრდობას უსწავლელობა ურჩიოს, მაგრამ მცირე ჭკვიანის კაცისაგან გაგვიგონია, რომ, რომ არ სწავლობდენ და მით ჯერ გონებას არ იხშობდნენ, მარე არ სხვა-რჯულდებოდნენ, სწორედ ქვეყნისთვის უმჯობესი იქნებოდაო. და რა გასაკვირველია, რომ გადარჯულდეს ის ახალგაზდობა, რომელიც იმ თავიდამვე დაწყებული სხვა რჯულით არის გარემოცული! აქ ისევე უნდა გამეორება, რაც ქალებზე ვთქვი; რომ გვქონდეს . . . შეძლება . . . . . ნიადაგზედ დავამყაროთ სწავლა-განათლება პირველ-დაწყებითს და საშუალო სასწავლებელში, რომ მით სამშობლოს სიყვარული და მისთვის სამსახურის სურვილი სიჭაბუკიდამვე შეჰყვეს ახალგაზდობას, თან შეეზილოს ხორცის და სულის გამაგრებასთანვე ერთად, რასაკვირველია, საშიში არ იქნებოდა მისი გამგზავრება უმაღლეს სასწავლებლებში, რომლებიც უცხოეთში არიან დაარსებულნი. ახლა კი, სწორედ მოგახსენოთ, უმრავლესობა ჩვენის ახალგაზდობისა ჩვენთვის დაკარგულია; პროფესორიც რომ იყვეს, თუ ჩვენს ქვეყანას და ხალხს არ ემსახურება, ზედაც არ შევხედავ. განა იმისთვის ვიდგამთ ფეხს წელებზედ, იმისთვის ვზრდით შვილს, რომ უცხოეთში თუნდ პროფესორობაში გაატაროს თავის დღენი, მერე მაშინ, როდესაც თითოეული მოღვაწე ძვირად უღირს თვით ჩვენს მამულს?!

დასასრულ ვიტყვით, რომ ჩვენი ცხოვრება მაშინ მიიღებს ბუნებრივს მიმდინარეობას, მაშინ გამოვა შეჭირვებიდამ ხალხის სული და განქრება ყოველივე საშიში მოვლენა, როცა სკოლაც, სამართალიც, მწერლობაც და ყოველივე ჩვენი საქმე ჩვენვე მოგვინდება უმაღლესად განმგეობის და განვითარებისათვის.

ბ. შიოშიძე.

დღიური

ჩვენ შევიტყვეთ, რომ გუბერნიის მარშლის ამორჩევის თაობაზედ პროტესტს ამზადებენ. უკანასკნელი ოცდა-ათჯერ იქმნა ამ კრების დროს კანონი დარღვეულიო და ამიტომ ეს კენჭის ყრა გაუქმებული უნდა იყოსო.

უელი ეს კანონის დარღვევა რომ მართალი იყოს, ჩვენ არა გვგონია, რომ შინაგან მინისტრმა გააუქმოს ეს კენჭის ყრა;—ერთი კენჭის-ყრა;—ერთი კენჭის-ყრა არ მოხდება თითქმის ქუთაისში, რომ რამდენიმე პროტესტი არ წავიდეს; უეჭველია, ზოგიერთი ამათგანი საფუძვლიანი იქმნებოდნენ, მაგრამ რამდენიათაც გვახსოვს, მინისტრისაგან არც ერთი ამ პროტესტთაგანი შეწყნარებული და ყურადღებაში მიღებული არ ყოფილა.

* * *

ამბობენ, რომ დუშეთის მაზრის წინამძღომელად ამორჩეული თ. ივ. კ. ბაგრატიონ-მუხრანსკი თანახმა არისო, რომ ეს თანამდებობა იკისროსო. ბევრის მხრით სასიამოვნო იქნება, რომ ეს ამბავი მართალი გამოდგებოდეს.

ერთს ამბავსაც გავლით კენჭისყრის თაობაზედ დღევანდელი „კავკაზი" გვაცნობებს: ხმა არისო, ტფილისისა და გორის მაზრების წინამძღომელნი ლ. ა. მაღალაშვილი და თ. ამ. ა. ამილახვარი აპირებენ თავის თანამდებობის თავის დანებებასო.

* * *

ტფილისის სამოსამართლო პალატამ დაამტკიცა ოლქის სასამართლოს გარდაწყვეტილება ნიკოლსოვის საქმის თაობაზედ. ამ ნიკოლსოვს დაუმტკიცეს, რომ, ცეცხლისგან საზღვეველ ფულების მისაღებად, იმან ძალად წაუკიდა ცეცხლი თავის მაღაზიას.

* * *

ამბობენ, ვითომც ფინანსთ მინისტრს უარი უთქვამს ქალაქის რჩევის შუამდგომლობაზედ, იმ 70,000 თავნის ფულით, რომელიც ქალაქს ფოთი-ტფილისის რკინის გზას გამგეობისაგან ერგება, აშ გზისთვის მიჭრილ ადგილების ფასად, ნება მიეცეს საქალაქო საზოგადო ბანკის გახსნისა. საბუთი ამ უარის-თქმისა ის არისო, რომ ქალაქს ჯერ ეს სათავნო ფული არ მიუღია და რაცა მიიღებს, ბანკის დაფუძნების ნება-რთვაც მაშინ ითხოვოსო.

* * *

ჩვენ მივიღეთ ამ დღეებში ქუთაისიდამ ოც-და-ექვსი მან., რომელიც ქუთაისის ქალაქის თავის ბ. ასათიანის საშუალებით შეუწირავთ შემდეგ პირებს მარი ბროსსეს პრემიისათვის: თვითონ ბ. ასათიანს—10 მან., ივ. მესხს—5. ვას. პეტრიაშვილს—2, დ. ნაზაროვს—5, ლევ. თუმანიშვილს—2 და ა. ზაბაშვილს—2 მან.

ამ დღეებში გამოვაცხადებთ—თუ რამდენი შეიკრიბა სულ რედაქციაში ბროსსეს პრემიისათვის და, ჩვენის აზრით, როგორ და რისთვის უნდა იქმნეს ეს ფული მოხმარებული.

* * *

გაზ. „შრომაში" იწერებიან:

ქუთაისის სააზნაურო სკოლის მზრუნველობას მოლაპარაკება ჰქონდა ამ სკოლის საქმეზედ. მზრუნველობამ გადასწყვიტა, წარუდგინოს სადგილ-მამულო ბანკის კრებას, რომ მომავალის წლისთვის ამ სკოლის სახარჯოდ გადასდვან თორმეტი ათასი მანეთი, რადგანაც სკოლას ერთი პარალლელური კლასი უთუოდ უნდა მოემატოს. ამას გარდა რადგანაც ამ სკოლაში მოსწავლე ყმაწვილთაგანი ზოგი ისე ღარიბია, რომ მათ ვერც რიგიანი ბინა უშოვნია და სასმელსაჭმელი და ტანისამოსი აკლიათ და ავათ-მყოფობის დროს მოვლა და წამალი არა აქვთ, ამისათვის მზრუნველობას სურს იშუამდგომლოს, რომ საზოგადო კრებამ გადასდვას სამი ათასი მანეთი, რომლითაც ოცი ან ოც-და-ათი ყმაწვილი საიმედო ოჯახებში დააბინავონ, სადაც მოვლა ექმნესთ და სხვა მათი საჭიროებაც დაკმაყოფილდეს.

* * *

ამავე გაზეთში დაბეჭდილი:

„ზემოხსენებული მზრუნველობა დარწმუნდა, რომ რადგანაც აქაურს გიმნაზიასა და პროგიმნაზიაში ყოველთვის ერთობ ცოტა ვაკანსიები არის ყმაწვილების მისაღებად, ამისათვის ძალიან შესაძლებელიაო, რომ სააზნაურო სკოლისაგან გამოსული ყმაწვილები უსწავლელად დარჩნენ და ამის გამო საჭირო არისო, რომ ეს ჩვენი სასწავლებელი ჯერ პროგიმნაზიად გადავაკეთოთ და მერმე გიმნაზიად. მაგრამ წიგნის ცოდნის გამავრცელებელს საზოგადოებას, რომლის ხელ-ქვეშ ჩვენი სკოლა ირიცხება, ნება არა აქვს საშუალო სასწავლებელი გახსნას. ამის გამო საჭიროა, რომ ჩვენში შესდგეს იმნაირივე თავად-აზნაურთა საზოგადოება, როგორიც ქართლ-კახეთში არის, და ამ საზოგადოების სახელით ეს სკოლა

ტილნი და ამაზედ დასკვნა თავისი აზრი, რომ გარედამ აქ არავინ არ შემოსულაო და სახლში მარიამის მეტი არავინ ჰყოფილა და არც ჰსცხოვრობდა მისტრის ბუნტისთანა; მაშა სადამე მისი მკვლელი არის მარიამიო, რომელსაც, როგორათაც ჰსჩანს ჯონტის ჩვენებიდამ, ჰქონდა თავისი ინტერესი, რადგანაც ბუნტისაგან ელოდა, ანდერძის წერილის ძალით, ათ თუმანსაო და ცდილობდა, რომ ეს ანდერძი არ გამოეცვალა, რადგანაც იგი იყო მასზედ გაჯავრებულიო. გარდა ამისა ნაფიც მსაჯულებს სთხოვა მიექციათ ყურადღება იმ ლაპარაკზედ, რომელიც მარიამსა და ზენრის ჰქონდათ ბაღში.

ნაფიცნი მსაჯულები შევიდნენ მეორე ოთახში მოსაფიქრებლად, მაგრამ ეს იყო მხოლოდ ფორმის გულისთვის, რადგანაც გასამტყუნებელი განაჩენი მათგან ადრევე იყო გადაწყვეტილი და მოფიქრებული.

დაბრუნდნენ უკანვე და თავმჯდომმა, მსაჯულმა გამოაცხადა, რომ მარიამი არის დამნაშავე ადრევე მოფიქრებულ მისტრის ბუნტის მკვლელობაშიო.

მარიამმა მოისმინა გადაწყვეტილობა. პირველ წამს იყო როგორც მეხდაცემული; მერმე წამოვარდა, დაიკლაკნა, შეჰკივლა საშინელის ხმით და დაეცა გულ-შემოყრილი.

სამ დღეს უკან ციხის წინ ალაგს აღმართეს სახრჩობელა, რომელზედაც ჩამოახრჩეს საწყალი ქალი და იქვე ჩააგდეს ამოთხრილ ხაროში.

გავიდა ორმა წელიწადმა, მარიამ პასმერი აღარავის არ ახსოვდა, ხოლო ქალაქ გლოჩესტერში მცხოვრებლები იყვნენ ახლად აღშფოთებულნი ერთის ქურდების კრების დაჭერითა. წინამძღვარი ამ კრებისა უნდა ჩამოეხრჩოთ და პატიობის იმედი არ იყო. მაშინ წარსდგა წინაშე ის სამსჯავროისა და აღვიარა, რომ მე ვარ, ნამდვილი მკვლელი მისტრის ბუნტისა და არა საცოდავი მარიამ პალმერიო!.. რადგანაც, განაგრძო მან, ხალხში ხმა იყო ბუნტის სიმდიდრეზედა, ამისთვის მე და ერთი ჩემი ამხანაგი შევიპარენით იმის სახლის პირ-და-პირ სახლშია, რომელსაც ახლად აშენებდნენო, იმ ღამეს ჩვენ გავდევით იმ სახლიდამ ბუნტის სახლის ბანის ფანჯარაში ერთი ფიცარიო და ამაზედ ფეხ-შიშველები, როგორც ხიდზედ, ისე გავედითო. ჩუმათ შევიპარენით სადაც იყო ბუნტი, სახჩქაროდ მოვკალით, რაც მოვასწარით ფული, ნივთები და ვერცხლეულობა გამოვიტანეთ, გამოვედით იმ ფიცარის ხიდზედ, ავიღეთ მაშინვე ფიცარი და გავედით ქალაქ გარეთაო.

ამას დამტკიცება აღარ უნდოდა. მთელი ქალაქი მოვიდა აღშფოთებაში და ნანობდა მარიამის უმიზეზოთ სიკვდილსა, ვითა უმანკო სულისასა. ჯემსი, რომელიც იყო უპირველესი მიზეზი ამ საზარელი და საშინელი საქმისა, გარდაიხვეწა ამ ქალაქიდამ, რადგანაც კარში გამოსვლა მას ველარ შეეძლო, რომ არ ელანძლათ უშვერის პირით, ყმაწვილები ესროდნენ ტალახსა.

მართლ-მსაჯულობის წევრნი შეიყარნენ და დიდის ცერემონიით მივიდნენ ციხის წინ, სადაც დამარხეს უბედური მარიამ, გათხარეს, ამოასვენეს და მიასვენეს ეკკლესიაში. მთელის ქალაქის სამღვდელოება დაესწრო მარიამის ახლად დასაფლავებაზედ. სამსჯავრომ საქვეყნოთ გამოაცხადა უბედური მარიამ პალმერის უდანაშაულობა და დასჯა. მისს საფლავზედ დასდგეს მარმარილოს ძეგლი, რომელზედაც წარწერილია მისი სამწუხარო ისტორია.

ა. სავანელი.

(დასასრული)

გიმნაზიად გარდაიქცეს. მზრუნველობას სურს რომ, თავად-აზნაურობის კრებას და სადგილ-მამულო ბანკისასაც მოეხსენოს ამ საგანზედ თავისი მოსაზრება და საზოგადოებაში მონაწილეობის მიმღებთ წარუდგინონ ხელ-მოსაწერად წესდების პროექტი.

თფილისის სამკურნალო

ავათმყოფები მიიღებიან დილის რვა საათიდამ თორმეტ საათამდის.

ორშაბათს გარალევიჩი და ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი მარლების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი და დანიელ-ბეგოვი—მარლების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

ოთხშაბათს. ლისიცევი და მირამანოვი შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარლების სისუსავათმყოფობისა.

ხუთშაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარლების ავათმყოფობისა.

პარასკევს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი, მირამანოვი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარლების სისუსტის ავათმყოფობისა.

შაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტკოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარლ. ხ სუსტის ავათმყოფობისა.

განცხადებანი

ტფილისის ქალაქის გამგეობისაგან

ტფილისის ქალაქის გამგეობაში მსურველს შეუძლიან მუდამ დღე, დილის 9 საათიდამ ვიდრე ნაშუადღევის 1 საათამდის, მოაწეროს ხელი და შესაწევარი შეიტანოს ყუბანის მხრის მაიკოპის მაზრის სტანიცა ცარსკოიში საჯვარის ასაშენებლად **სახსოვრად მიცვალებულის იმპერატორის ალექსანდრე ნიკოლოზის ძისა.** (3—1)

ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკისაგან

სქემა

ქუთაისის თავად-აზნაურთა სადგილ-მამულო ბანკის გირავოს ფურცელთა, გამოსულთა მეთერთმეტე (XI) ტირაჟში, რომელიც მოხდა 1 მაისს 1882 წლისა.

ა) $4\frac{1}{2}$ წლ.

100 მან.

3 სერიისა . . . . №№ 17, 22, 40 და 57.
4 „ . . . . „ „ 39 და 95.
5 „ . . . . „ „ 41, 102, 119 და 185.
6 „ . . . . „ „ 59, 134 და 156.
7 „ . . . . „ „ 48 და 151.
მომყოლთა სერიათა . . . . „ „ 943, 952, 953, 960, 991, 1029, 1034, 1047 და 1056.

ბ) $18\frac{7}{12}$ წლ.

1000 მან.

2 სერიისა . . . . №№ 29 და 30.
3 „ . . . . „ 12.
4 „ . . . . „ 28.
7 „ . . . . „ „ 23 და 48.
მომყოლთა სერიათა №№ 353, 381, 443, 519, 560, 594, 645, 693, 698, 862, 947, 969, 971, 1079, 1090, 1097, 1263, 1304, 1375, 1420, 1432, 1467, 1507, 1528, 1536, 1560, 1579, 1587, 1607, 1758, 1791, 1876, 1918, 2017 და 2020.

500 მან.

5 სერიისა . . . . № 1.
7 „ . . . . „ 39.
მომყოლთა სერიათა . . . . „ „ 294, 301 და 575.

100 მან.

3 სერიისა . . . . №№ 29 და 36.
6 „ . . . . „ „ 26 და 32.
7 „ . . . . „ „ 137, 145, 197, 234 და 306.
მომყოლთა სერიათა . . . . №№ 806, 868, 894, 895, 1003, 1008, 1062, 1167, 1216, 1337 და 1559.

შენიშვნანი.

1) ზღვევა გირავოს ფურცელთა, გამოსულთა ამ მეთერთმეტე ტირაჟში, და აგრეთვე მიმდინარე კუპონთა დაიწყება პირველის ივლისიდან ამა 1882 წლისა, და შემდეგ ამ დროიდგანვე მოისპობა სარგებელი ამა ფურცელთა.

2) საზღვეველად წარმოდგენილია გირავოს ფურცელთა ყველა კუპონები ზედ უნდა ჰქონდესთ სარგებლის მოსპობის ვადამდე, როგორც ზევით ნათქომია; ხოლო უკეთუ ამ კუპონების რიცხვიდან რომელიმე დააკლდა, მაშინ ამ დანაკლისის კუპონების ფასი გამოირიცხება გირავოს ფურცლის საზღვეველის ფულისაგან.

3) ზღვევა ტირაჟში გამოსულთა გირავოს ფურცელთა და აგრეთვე კუპონთა მოხდება.

ქ. ქუთაისს—ბანკის სამმართველოში.

ქ. პეტერბურღს—სახელმწიფო ბანკში და ვაველბერგის საბანკირო კანტორაში.

ქ. მოსკოვს—სახელმწიფო ბანკის კანტორაში და აგრეთვე ლ. ს. პოლიაკოვის საბანკირო კანტორაში.

ქ. ოდესსას და როსტოვს (დონის მდინარესთან)—სახელმწიფო ბანკის ადგილობრივს კანტორებში.

ქ. ვარშავას—ვაველბერგის საბანკირო კანტორაში.

ქ. ტფილისს—სახელმწიფო ბანკის განყოფილებაში და საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებაში.

ქ. ნიჟნი-ნოვგოროდში, ვლადიკავკაზში და ბაქოში—სახელმწიფო ბანკის ადგილობრივს განყოფილებაში.

ბანკის გამგეობა.

(1—1)

განცხადება

ბულ-მხურვალედ[illegible] კი შეუძლიან მოახერხოს და განკუთრებით სოფლის მასწავლებლებ[illegible] რომ ჩვენი სახალხო შაირები, ზღა[illegible] რები, გამოცანები და სხვა ყოვე[illegible] გვარი ზეპირ-გადმოცემაები, შეძლ[illegible] ბისა და გვარად, მოაგროვონ და ჩ[illegible] სახელზედ, ან „დროებისა“ და „შრომის“ რედაქციაში გამოაგზავნო[illegible] ხოლმე. ამათ ისინი რიგიან სამსახურ[illegible] გაუწევენ ჩვენს დედა-ენას და კერძო[illegible] მეც დამავალებენ. მხოლოდ ამას ვსთხოვთ, რომ გადმოწერის დრო[illegible] არაფერი გაასწორონ და თავისი არ[illegible] ჩაუმატონ-რა; დასწერონ ისე, რო[illegible] გორც გაიგონონ, უმეტ-ნაკლებო[illegible] და აგრევე ისიც მოიხსენიონ—თ[illegible] ჩვენის ქვეყნის რომელ კუთხეში გ[illegible] უგონიათ იმათგან დაწერილი შაირ[illegible] ზღაპარი და სხვ.

უმორჩილესად ვსთხოვთ ქართვე[illegible] ჟურნალ-გაზეთების რედაქტორებ[illegible] რომ მათ გაზეთ ჟურნალებშიაც გ[illegible] დაბეჭდონ ეს თხოვნა.

აკაკი.

ქუთაისში, პოლკოვნიკს რუბანთან ისყიდება პიანინო. (3—2)

კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებაში ისყიდება ვაზის ავადმყოფობის „ნაცარის“ წამალი

გოგირდი

ფასი, ფუთი—2 მან. და 50 კ[illegible] აქვე ისყიდება აგრეთვე საბერველები გოგირდის ვაზზე მოსაყრელად, თითო თითო მანეთად. (7—2)

ისყიდება

თფილისის სადგილ-მამულო ბანკის გირავნობის ფურცლები (სოფლის მამულებისა) სამის ათასის მანეთი[illegible] 12% დაკლებით.

მსურველს შეუძლიან იკითხო[illegible] „ალაზანის“ ღვინის სარდაფში, სოლოლაკის ქუჩაზე, ორბელის სახლში იქვე ეჭირებათ მზარეული. (3—2)

დაიბეჭდა და ისყიდება

ქუჩუმ ყარამანისშვილის

მოთხრობა,

მეთოთხმეტე ნაწილი.

მსურველთ შეუძლიანთ მოითხოვონ პირველის ნაწილიდამ ვიდრე უკანასკნელ ნაწილამდინ მელიქიშვილის სტამბაში, ბატონ ნიკო კობალაძესთან.

ბრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნისიანთან (ოკრუჟნის სუდის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
ხატაური — — — 10 კ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 14 Мая 1882 г. Типографія Меликова „გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხ[illegible]